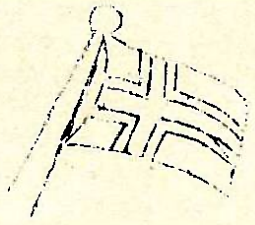

F R I T T L A N D

Nr. 40 - 2. Årg.

Freitag, 13. April 1945.

RUSSESKREKK

Et av hovedtrekkene i den nazistiske propaganda synes å være en systematisk oppagitering av bolsjevikfrykten. Daglig serveres historier om bolsjevikernes redsselgjøringer, og utallige artikler skal tjene til å mistenkeliggjøre den russiske utenrikspolitikken.

Til dags dato mangler vi det ringeste bevis for at Russland har hatt aggressive planer overfor Norge. Vi har tvertimot hatt tallrike vitnesbyrd på den sovjetrussiske regjeringens og det russiske folkets vennskap og sympati. De kretser som ønsker å framsette en russeskrekk i det norske folket er de samme kretser som er interessert i å mobilisere den norske befolkning i Hitlers krig mot Sovjet-samveldet, og som også ellers vil det norske folkestyret til liks. Sovjet-samveldet har vært en avgjørende faktor i demokratiens kamp mot Hitlerbarbariet. Og gjennom selve krigen, og de politiske spørsmål som ble aktuelle samtidig som de militære meldte seg, har Sovjet-samveldet formet en politikk som vakte de allierte våpenbrødras tillit.

I vår nasjonale kamp ^{også} har de norske kommunistene vært blant dem som ønsket å reise folkets kampkraft mot undertrykkerne, og blant dem som vil at utviklingen etter krigen skal skje på konstitusjonens grunn. Veien til et fritt, uavhengig, folkestyrt Norge går gjennom igjætt og intimt samarbeid med alle de forente nasjonene. Og den går gjennom et like oppriktig samarbeid mellom alle ærlige patriotiske krefter i det norske folket.

UKEOVERSIKT

Tempoet i de alliertes framrykning i Vest-Tyskland har kanskje ikke vært så stort denne uke som i påsken, men det betyr ikke på noen måte at offensiven viser tendens til å gå i stå eller at tyskerne har formådd å stabilisere situasjonen. Hvor britiske eller amerikanske tropper angriper, slår de igjennom, og de fleste dager bringer fangstall på 20, 30 og opp til 40.000. Den tyske motstand er derfor framdeles desorganisert og svak, bortsett fra endel punkter i den nordlige sektor, men det er klart at enten det fantes motstand eller ikke, kan de allierte millionarmeer ikke til stadighet rykke fram i sprang på 30 - 40, ja opptil 90 km om dagen som de en tid gjorde. Transport- og forsynings-situasjonen gjør det umulig. Det er så enorme kvanta som skal fram av ammunisjon, bensin, mat, pionernmaterie o.s.v. at de fleste ikke gjør seg noen forestilling om det, til de styrker (antagelig 80 - 100 divisjoner) som står i Tyskland i dag ca. 65. - 90.000 tonn pr. dag! Dette skal fram over provisoriske bruer, gjennom bombete trafikksentra, i et land hvor jernbanenettet formodenlig for største parten ennå er ubrukelig etter bombing og sprængning og hvor tyngden av transporten derfor faller på lastebilene. Selv om troppene derfor bare skulle marsjere og ikke kjempe, ville deres prestasjoner være imponerende.

Det er i øyeblikket situasjonen i nord som først og fremst fanger interessen. Her har Montgomerys armegruppe for alvor brutt igjennom og kan opårene på det store slette-land, en mulighet har raskt og resolutt har utnyttet til tre noenlunde parallelle stöt i retning av kysten, et mot Zuidersjøen, et mot Nordsjøen ved Emden og et mot Wesermunningen. Stötet mot Zuidersjøen som er gjennomført også ved hjelp av store luftlandsetninger, later nå til å ha avskåret de tyske styrker i Nederland på en ganske effektiv måte, og de avdelinger som måtte være kommet ut eller som kan klempe seg igjennom, vil etter hvert bli fanget opp av de andre grip-

permer som nå faretruende nærmer seg kysten østenfor. Frigjøringen av det ulykkelige Nederland synes derfor innen rekkevidde, likesom V-våpenbasene i nærheten av Haag alt er avskåret: i de siste 14 dager er det ingen flygende bomber sendt ut herfra mot England. Et ikke mindre viktig resultat synes også innen rekkevidde: Avskjæringen av tyskernes forbindelse med de viktige handels- og marinehavner på Nordsjøkysten.

Opprensningen i Ruhr-området synes å gå raskt og koste de allierte forholdsvís meget små tap; fangene strømmer inn i titusener. Østenfor rykker de amerikanske armeer videre fram mot tysk kjerneland i Braunschweig, Thüringen og Sachsen og truer stadig mer med å skjære Tyskland over i to langs en øst-vestgående linje.

Santidig rotter russerne fra øst farlige angrep mot bastionen Østerrike, som sikkert var utsett til å spille en meget vesentlig rolle i "den sør-tyske festning" hvor den nazistiske ledelse hadde planlagt den siste seige motstand, en plan de kanskje nå allerede er tvunget til å revidere, fordi det er sannsynlig at styrkene som er bundet ved nordvest- og østfronten aldri kommer til å nå fram til Alpe-strøkene. Med Bratislava og det meste av Wien på russisk hånd, ligger veien videre opp igjennom Donaudalen åpen for et russisk stöt inn i Bayern og Frankon, hvor amerikanerne alt står foran linjen Koburg - Bamberg - Nürnberg, 80 km fra den tsjekkiske grense. Ukens begivenhet på østfronten forøvrig er erobringen av Königsberg, som sammen med Gdynias og Danzigs fall i forrige uke vil frigjøre store russiske styrker for sentralfronten og den siste, avgjørende offensiv der.

Også fra sør ser det ut til at den tyske fjellfestning skal angripes idet de anglo-amerikanske tropper har åpnet en ny kraftig offensiv i Italia. Hensikten er formodentlig å hindre at de 27 tyske divisjonene her kan trekke seg noenlunde sikkert opp i Alpene, kanskje også sammen med russerne, østerrikerne og jugoslaver å forsøke en omfatning av restene av von Weichs balkan-arme, som ennå står i Kroatia.

PRESSEKLIPP

I den besatte del av Nederland har matrasjonene et kalorienhold på 120 - 350 pr. dag. Mangelsykdommer raserer. Det er ikke sjelden at folk dør av sult. Rasjonene i det befriete Nederland inneholder 1.800 - 2.000 kalorier pr. dag. -

B.S.G. har meddelt at det foreligger ugjendrivelig bevis for at general feltmarsjall Rommel var den drivende kraften i attentatet mot Hitler i juli ifjor. Rommel var først og fremst tysk patriot og han hadde innsett at Tyskland hadde tappt krigen. Han tenke på selv å spille noen framtrædende politisk rolle hadde han ikke. At Rommel ble såret 17. juli - tre dager før attentatet var et av de uheld som ledet til at hele affären mislykkedes. Det hviler også en viss mystikk over Rommels død i oktober måned. Det er dem som mener at Gestapo har hatt noe med den begivenhet å gjøre. -

Fangene i konsentrasjonsleiren Reichenberg i Tsjekkoslovakia blir barbært i hodet og får der tatoveret gjenkjennelsesmerker. -

4.000 mennesker dør daglig i Tyskland av epedemiske sykdommer, difteri, skarlagensfeber, flekktyfus o.l. Det internasjonale Røde Kors har tilbudt seg å stille legor og vaksiner til disposisjon. Riksregjeringen avslo for en tid siden tilbudet, men forhandlinger er nå kommet i gang på foranledning av "Führeren" for de tyske legor. -

De alliertes hovedkvarter har, for å få rede på stemningen blant tyskerne i de besatte områder i Rhindalen, stillet befolkningen en del spørsmål

en "Ballupunderstøkkelse" i miniatyr. Spørsmålet om tyskerne hadde begått masseforbrytelse i de okkuperte land, ble overvåkende nok av majoritetens hoser og bukser. Skylden ble lagt på naziføderne og 50 % mente at ledere burde stilles for en internasjonal domstol med tyske bisittorer. Men mente at straffesakerne burde henvises til de land det berørte. Nesten alle de spurte bekreftet at de hadde hørt på utenlandsk radio. Befolkningen i de strøk det her gjelder er imidlertid sterkt katolsk med latent anti-nazisme. Dette mener til å behandle resultatet med stor forsiktighet. -

NORGESHYTT.

En mann ved navn Gross, som bærer tysk uniform og utgir seg selv for å være tsjekk og antifasist har opptrådt som angiver på Bekkelslagshøgda. Av yrke er han skomaker, og han fungerer etter forlydende som sådan ved de tyske forelegninger ved Lambertseter gård, Nordstrandshøgda. Hans tlf: 29316. Han hadde på hittil ukjent måte vunnet tillit hos en 20 år gammel gutt. Her herde han vært ganske ofte i de siste 3 uker og bl.a. lyttet til Londonnytt, og guttens ulovlige radio. Onsdag 4/4 kl. 20,30 mens tsjekkaren er oppe hos gutten, kommer 6 - 8 tyske og norske "myndigheter" og arresterer gutten og leiebøeren i anstasjon under, som også hadde hørt på radion. Det skjedd etter tsjekkarens anvisninger, som selv ikke ble arrestert. Han er liten og mørk og færlig tiltalende og er allerede ute og dyrker nye bekjentskaper. -

Onsdag ettermiddag ble det meldt at flyangrep mot Porsgrunn og Brevik. På Porsgrunns havn ble 5 - 6 båter skadet eller senket og på Breviks havn 3. -

Plassangelen på Grini avhjelpes. 300 grini-fanger sendt til løysen og flere hundre til Kongsvangen. -

Siste statsbudsjett: milliardunderskudd. Totalutgift 2.375.162.300 kr., driftsinntakter 1.237.160.000, altså et driftsunderskudd på nær 1 milliard: 968.002.300. Posten "utgifter i samband med krigen" 1.250.000.000. Evaluering 30 millioner. Næringsdepartementets budsjett er på 180,8 millioner. Blant hovedpostene: tilskudd for å dekke overprisen på tysk importert mel. Trafikkdepartementet 11 millioner derav 2,5 til tyske veiarbeidere. Bak posten "nytt motorvognregister" 500.000 skjuler seg ordningen med hindreren i hvert fylke som senser opp bortgjente biler mot "ffinerlørn". Politidepartementet 46,8 millioner: Stapp 5,2. Berg interneringsleir 3/4 million. Enkelte spesielle og tenkevokkende poster: Fødergarden 4,8 millioner, St. Olavsordenen 35.000. Avlytting av London 38.000. Brøtvedt næsten 1 million, hindrens våpenoppføring 12 millioner, tilskudd 3.700.000. (Løst 2.2). Likvidasjonsstyret for innlemte formuer 365.000. Nordmannsforbundet 277.300. "Særskilte bygge- og sikringstiltak under Kanskiliet" (tillfuktsrom?) 1.096.500. -

Tyskerne bygger reservespor gjennom Trondheim fra Skansen stasjon til Lademoen (over Bakke bro). -

Tåkkasterne i Bergen er sprett over hele byen, og særlig langs innfartsveiene: Helligveien, Fjøsangerveien og innfallsveien. Innbyrdes avstand 70 - 80 meter. Den tyske kommandant for sjøforsvar i Bergen har kunngjort at en hver som rører tåkkasterne vil bli skutt uten anrop. -

En regner med at tyskerne ikke har fått eksportert mer enn 150.000 kasser sild i år, knapt en tredjedel av fjorårets eksport. Fra Haugesund ca. 20.000 kasser. Sjøtransporten bra korrekt. Tyskerne har sendt sild fra Haugesund til Bergen og videre med tog. En skøyte kom inn til svensk havn, silden ble solgt i Sverige. Tyske vektskip driver rovfiske med dynamitt, ca. 10 % av silden flyter opp, resten synker. -

En ladestasjon for ubåter planlegges i Manda? -

Da tidligere så oppblåste hører rektor Chr. Væge ("gampen") på Ullern og rektor Vølle på Nordstrand, er blitt whyre femne i det siste. Væge som tidligere stadig laget spetakkel er blitt helt stum i det siste, og følgende episode er betegnet for Vølles holdning: Et bilde av Quisling som hang på nazirektors kontor, var rosett i stumper og stykker. Fra radikalt NS-hold ble det forlengt at et utplukket antall blant skolens elever skulle utvises for tid og evighet. Samtlige norske lærere ved skolen sa fra at de åktet å gå dersom dette ble gjort. Vølle avsluttet seg for et nytt kraftig aretak og folgte følgende salomoniske dom: Nordstrand middels-skole gis fri i uke for den frakke handling.

NYHETENE TORSDAG.

Westfronten. Onsdag ble det meldt at Hannover var tatt. Det allierte hovedkvarter meldte torsdag at styrker fra 9. arme har satt over Elben. Nærmere omkretser foreligger ikke. Tidligere var det meldt at panserstyrker fra 9. arme hadde nådd Elben i Magdeburg, etter et framstøt på 90 km på et døgn. Braunschweig blir ryddet. Goslar, S for Braunschweig, er tatt. Flyvere rapporterer at panserstyrker fra 1. arme står 25 km fra Halle og rykker østover mot Leipzig. Flenden er drevet ut av Nordhausen. 9 divisjoner av 3. arme rykker fram mot Elben over en 100 km bred front. Av militære sikkerhetsgrunner er det utstedt forbud mot å gi detaljerte opplysninger, men det er meldt at Weimer er falt. 7. arme har drevet flenden ut av Schweinfurt, hvor de viktigste tyske kulalagerfabrikker ligger, og det ble onsdag meldt at de sto 25 km fra Bamberg. N for Nürnberg. Fra avsnittet i N meldes det at 2. britiske arme har opprettet to bruover over Aller og rykker fram over Lünaburger Heide i retning av Hamburg. Celle, 90 km S for Hamburg er besatt. I Nederland har kanadiske styrker god framgang i angrepet over IJssel. Deventer er befrikket. Onsdag ble det meldt at de allierte sto 40 km fra Groningen. En annen kolonne har avansert 45 km og befrikket 30 landsbyer. - I Ruhr har de allierte drevet tyskerne ut av Essen og Gelsenkirchen. Bochum er falt. - I S har 7. amerikanske arme trukket seg ut av Grafsheidekløen, men har tatt 2.000 fanger. 12.000 fanger til er tatt under opprydningsaksjoner i Schweinfurt. - De britiske tap fra begynnelsen av krigen til midten av mars var 1.126.000 hvorav 306.000 er falt. Av disse var 2/3 fra Nederland. 2 framtrepende offiserer fra Luftwaffe er arrestert, kanskje henrettet. 102 offiserer i Luftwaffe er henrettet i S-Tyskland. Himmler har utstedt en forordning hvor det heter at ingen tysk by vil bli erklært åpen. En hver by og enhver landsby vil bli forsvart, og holdt med alle mulige midler. En hver tysker som krenker denne bestemmelse vil miste åren og livet.

Østfronten. Slaget om Wien er praktisk talt over, idet de siste gater ryddes. Tolouchin har lagt Wien bak seg, og styrkene er på marsj vestover langs Donau mot Boyerens. Etter tyske meldinger skal russerne stå 70 km V for Wien. N for Wien har Malinovskis styrker okkupert en rekke byer. SV for Zagreb har Titos styrker befrikket to byer. Sovjet-Samveldet og Jugoslavia har inngått en avtale om gjensidig hjelp. Krigen mot Tyskland skal ifølge pakten fortsettes til endelig seier er vunnet.

Italia. 8. arme har rykket videre over Seno, N for Lugo, og det ble onsdag meldt at styrkene står 30 km fra Bologna. 8. arme har også satt over Santona tross kraftig motstand. 5. arme har S for Spezia tatt Massa og Carrara (kjent for sine marmorbrudd).

Finland. Paasikivi vil danne ny finsk regjering.

Østen. Flygende festninger angrep torsdag industriell i Tokio og et trafikkknutepunkt N for hovedstaden. Angrepet varte i to timer. Utenfor Okinawa er 5 mindre japanske skip senket. På selve Okinawa har amerikanerne vunnet terrenget og de har tatt en ny øy 16 km fra Okinawa.

Flyangrep. 5 tyske handelsskip ble satt i brand utenfor norskokysten onsdag. Et tysk fly av Messerschmidt-typen ble skutt ned da det skulle lande på Lista flyplass. - Det tyske tommerlagskip "Admiral Schaar" ble senket under bombardementet på Kiel mandag natt. Det ligger praktisk talt helt kantret, på samme måte som "Tippitz" ved Tromsø. "Admiral Scheer" var et tommerlagskip på 10.000 tonn, og av disse er det nå bare det første "Deutschland", omdøpt til "Lützow", som flyter. - Moskvites rettet natt til torsdag tre angrep mot Berlin. Tunge britiske og amerikanske fly angrep onsdag flyplasser og jernbanetokter i Boyerens. - Den norske skøyte "Havøy" er oppbrakt og ført til Storbritannia. - En ubåt av ukjent nasjonalitet har senket det svenske fiskerfartøy "Ramona" S for Karlskrona. London, Daily Telegraphs korrespondent melder at det på Kanalkysten er anlagt et anlegg for en ny sort bomber mot London: V-3. Disse anlegg skulle kunne skyte ut 10 bomber pr. minutt. Britiske speiderfly fikk øye på anlegget sommeren 1943, og det er aldri blitt fullført.

Fabrikken John Andresens "emigrantbø" pindres. Fabrikken, Tiedemanns tobakksfabrikk, er satt under administrasjon av revisor Schlerenbeck, en grådig levebrødsnazist og fabrikkereens private villa er gjort til en slags administrasjonsbygning for Bygdøy.